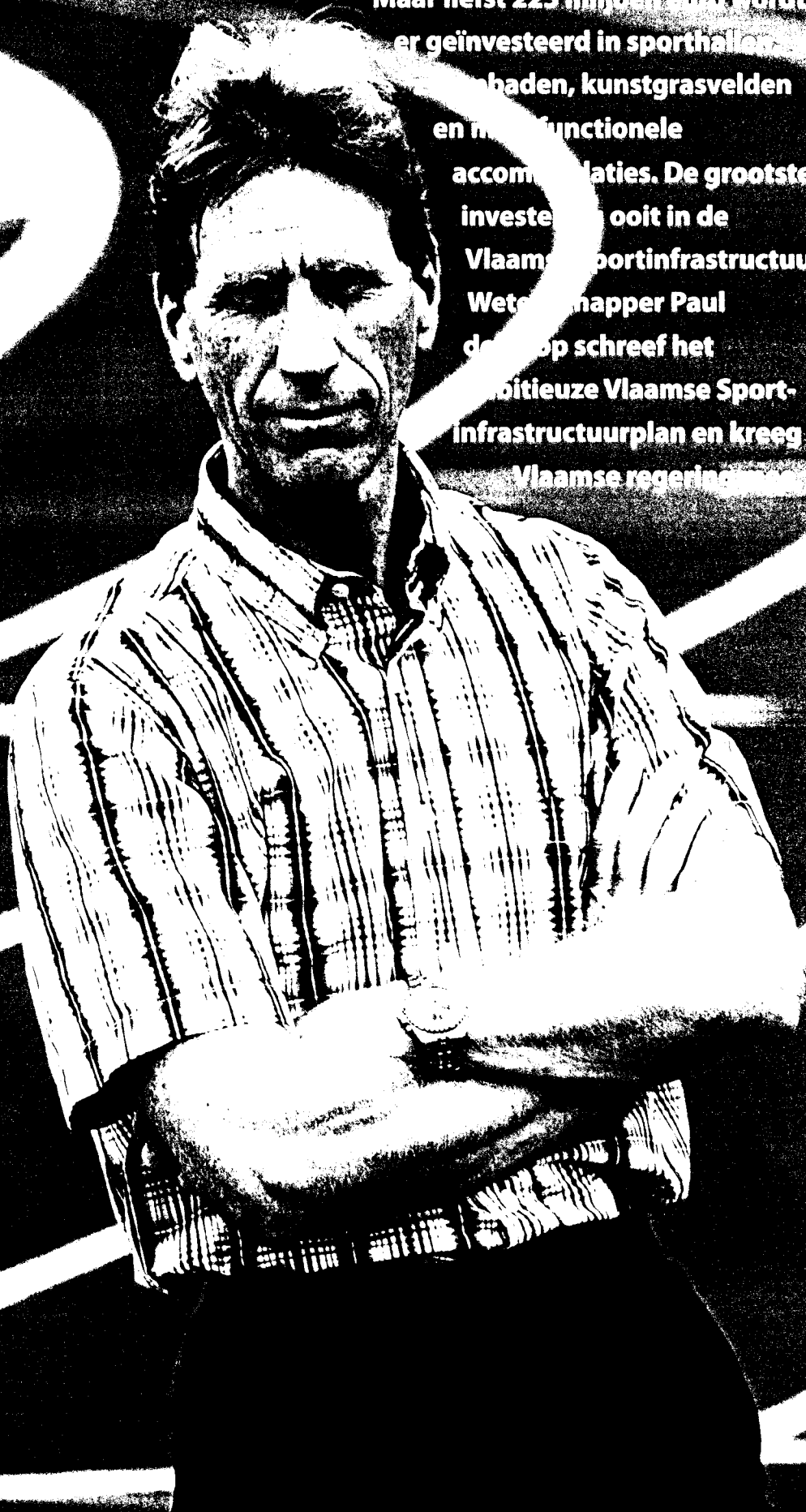

VLAAMS SPORTINFRASTRUCTUURPLAN MOET ENORM TEKORT WEGWERKEN

Vlaamse Sportinfrastructuur

Maar liefst 225 miljoen euro wordt er geïnvesteerd in sporthallen, zwembaden, kunstgrasvelden en multifunctionele accommodaties. De grootste investering ooit in de Vlaamse sportinfrastructuur. Wetenschapper Paul de Weert schreef het ambitieuze Vlaamse Sportinfrastructuurplan en kreeg de Vlaamse regering...

tuur op de schop

Thea van Setten

Al jaren pleit Paul de Knop, hoogleraar sportwetenschappen in Brussel en Tilburg en adjunct kabinet chef sport, voor de aanpak van de enorme achterstand in de sportinfrastructuur in Vlaanderen. Vele onderzoeken en beleidsnota's wijdde hij aan het probleem, maar tot zijn grote wanhoop gebeurde er niets. Dat had vooral te maken met het feit dat de overheid te weinig middelen tot haar beschikking heeft om te investeren. Zij moet voldoen aan de Maastrichtse ESR-norm, dat wil zeggen dat de overheid schuldenvrij wil zijn in 2009. Om dit probleem te ondervangen gaat De Knop in het Vlaamse Sportinfrastructuurplan uit van een PPS (Publiek Private Samenwerking). Binnen de universiteitswereld deed hij ervaring op met deze werkwijze. Inmiddels heeft hij drie grote sportinfrastructuurprojecten gerealiseerd voor verschillende universiteiten. 'We hadden de grond, maar geen geld om te investeren', legt De Knop uit. 'De universiteit vond het ook niet tot haar core business horen om in sportinfrastructuur te investeren. Maar we vonden een private investeerder die mee wilde doen en nu staat er voor 20 miljoen euro aan sportinfrastructuur op de universiteit. Met dit idee ben ik toen naar de minister van sport gegaan.' De Vlaamse minister van sport Bert Anciaux zag wel wat in de plannen en vroeg De Knop een beleidsnota sport op te stellen, waarin het sportinfrastructuurplan nader werd uitgewerkt. In juni 2006 gaf de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan het Vlaamse Sportinfrastructuurplan.

Schaalgrootte

In het plan is gekozen voor een grootschalige aanpak. 'Alleen door uit te gaan van een bepaalde schaalgrootte kunnen we het tekort binnen een aantal jaren wegwerken', licht kartrekker De Knop toe. 'Uit onderzoek is gebleken dat er in Vlaanderen enorme behoefte is aan nieuwe sportinfrastructuur en aan het opknappen van de bestaande sportaccommodaties. Het gaat dan vooral om sporthallen, kunstgrasvelden, eenvoudige zwembaden en multifunctionele accommodaties. In totaal is het tekort berekend op 620 miljoen euro (red: zie kader). We willen de eerst komende drie jaar beginnen met eenderde daarvan. Dat behelst 50 sporthallen, 40 kunstgrasvelden, 5 eenvoudige zwembaden en 12 multifunctionele sportcentra. Vooralsnog blijft het bij deze typen accommodaties. 'Daar hebben we natuurlijk wel reacties op gekregen van bijvoorbeeld een atletiekbond of een tennisbond. Maar je moet keuzes maken en we gaan daar beginnen, waar de grootste noden zitten.' Het is de bedoeling dat voor ieder cluster accommodaties één private partner wordt gezocht, die dat samen met de overheid gaat realiseren. Het is natuurlijk veel goedkoper om in een zelfde periode 50 sporthallen te laten bouwen door één consortium (Special Purpose Vehicle (SPV)), dan vijftig keer een aparte aanbesteding te moeten doen.' Of er dan vijftig exact dezelfde hallen komen? 'Dat lijkt me niet waarschijnlijk, want dat is afhankelijk van de wensen van de

betreffende gemeenten en die zijn natuurlijk afgestemd op de sportparticipatie in een gemeente.' De accommodaties gaan gebouwd worden volgens het DBFM-principe (ontwerpen, bouwen, financieren en onderhouden). En bij de multifunctionele sportcentra komt daar ook nog de exploitatie bij. Overigens zullen voor deze categorie waarschijnlijk verschillende SPV's worden gezocht. Uiteraard is er bij dit soort grootschalige projecten sprake van Europese aanbesteding. Omdat het ondoenlijk is om iedere gemeente afzonderlijk een private partner te laten kiezen, wordt hiertoe een apart publiekrechtelijk orgaan in het leven geroepen. De Knop: 'Er is een "sportfacilitator" opgericht, waarin verschillende Vlaamse overheidspartijen (Kabinet Sport, Bloso, departement CJSM, PMV, kenniscentrum PPS) zitting hebben. Dit orgaan kan dan namens de individuele gemeenten de DBFM(O)-contracten afsluiten. Hierdoor kan de uniformiteit en de efficiency beter gewaarborgd worden. Ook zal de "sportfacilitator" een controlerende rol krijgen bij de uitvoering van de bouwprojecten. Er komt een centraal meldpunt voor problemen, juridische advisering, centraliseren van betalingen etcetera.'

Financiering

'Iedere Vlaamse gemeente kan op het plan inschrijven', aldus De Knop. 'De enige voorwaarde is dat ze op het nieuwe decreet (red: wetgeving) voor sportdiensten hebben ingetekend en dat ze een sportbeleidsplan hebben geschreven. Als gemeenten mee willen doen, kunnen ze hun wensen op

'Alleen door uit te gaan van een bepaalde schaalgrootte kunnen we het tekort binnen een aantal jaren wegwerken'

sportaccommodatiegebied kenbaar maken. Wij checken of die vraag gelegitimeerd is. Voldoet de aanvraag, dan kan de gemeente een DBFM(O)-contract afsluiten met het publiek private projectvennootschap (SPV).

Om deze gigantische investeringen te financieren is het Vlaamse Sportinfrastructuurfonds opgericht. De private investeerders nemen 75% van het startkapitaal voor hun rekening (16,875 miljoen euro) en de Vlaamse overheid zit erin voor 25% (5,625 miljoen euro). De gemeenten gaan pas betalen aan de SPV op het moment dat de accommodatie beschikbaar is. Van die beschikbaarheidsvergoeding betaalt de lokale overheid 70% en de Vlaamse overheid 30%. Hiervoor zal jaarlijks 24,5 miljoen euro ter beschikking worden gesteld (17 miljoen euro van de gemeenten/provincies en 7,5 miljoen van de Vlaamse overheid). De grote winst zit 'm volgens De Knop in de fiscale truck. 'In plaats van als overheid 225 miljoen te moeten lenen bij de bank, zijn het nu de private ondernemingen die hiervoor zorgen. De investeringen komen dus ook niet bij het overheidstekort. In principe worden de gebouwde sportprojecten voor 24,5 miljoen euro per jaar verhuurd aan de

De Beeldredakte

gemeenten. De overheid koopt dus geen infrastructuur in, maar dienstverlening en gaat pas betalen wanneer de dienst is geleverd. De private sector zal vanaf de bouw voor eigen financiering moeten zorgen. Pas bij de levering van de dienst ontvangen zij een periodieke vergoeding voor hun investeringen en diensten. Vooralsnog gaan wij er ook van uit dat de SPV's beschouwd zullen worden als BTW-belastingplichtige, met volledig recht op aftrek. De ruingcommissie moet daar echter nog zekerheid over verschaffen.'

Draagvlak

De Knop heeft net een promotiecampagne door Vlaanderen afgerond. Maar liefst 60 roadshows heeft hij gehouden om gemeenten warm te maken voor het sportinfrastructuurplan. 'De belangstelling is enorm. Ik ben zelfs bang dat er straks te veel gemeenten op het plan intekenen. Als het inzenders zijn die aan alle selectiecriteria voldoen, komen ze op een

wachtlijst en kunnen ze wellicht in een later stadium alsnog meedoen.' Eind december 2007 is bekend hoeveel gemeenten hebben ingeschreven. Om de gemeenten te helpen bij de uitvoering van het plan en bij het opstellen van de sportbeleidsnota zijn er 40 coaches aangesteld, die bijvoorbeeld op juridisch, fiscaal of bouwkundig gebied kunnen adviseren. 'Gemeenten moeten vooral ook wennen aan het idee. Vroeger voerde iedere gemeente een eigen sportbeleid en via dit plan is het in heel Vlaanderen op dezelfde wijze gestructureerd.' Wat dit plan zo uniek maakt? 'Ik denk de schaalgrootte en het feit dat de overheid de kartrekker is, terwijl de financiële verantwoordelijk vooral bij het bedrijfsleven ligt. De Vlaamse regering wil de Publiek Private Samenwerking stimuleren.'

'Het gebrekkige onderhoud in het verleden is één van de redenen voor het huidige tekort aan kwalitatief goede accommodaties'

Bovendien wil zij Vlaanderen laten uitgroeien tot een regio waar een goed sportklimaat heerst. De maatschappelijke waarde van sport is eigenlijk in het verleden altijd onderschat. Het kwam niet terug in het beleid van de overheid. Met dit ambitieuze plan zullen de kredieten voor sport minimaal met 50% toenemen.' Ook roemt hij het feit dat ook het onderhoud en eventueel de exploitatie straks in één hand worden gehouden. 'Het gebrekkige onderhoud in het verleden is één van de redenen voor het huidige tekort aan kwalitatief goede accommodaties. Straks ligt de onderhoudsplicht bij de private partner.'

Planning

Hoewel ook de bedenker van dit Sportinfrastructuurplan moet toegeven dat er geen enkele garantie is in het leven, ziet hij de uitvoering van de plannen met vertrouwen tegemoet. 'We zijn natuurlijk niet over één nacht ijs gegaan. We hebben al drie projecten volgens deze methode gerealiseerd, waarvan twee binnen de universiteit op de campussen van Etterbeek en Jetten. Deze projecten zijn succesvol verlopen en draaien goed. Volgend jaar (2008) starten we dan met een vijftal Bloso proefprojecten, met een gezamenlijke waarde van 5,5 miljoen euro, 40 kunstgrasvelden met een investeringswaarde van 16,9 miljoen euro en vier multifunctionele sportaccommodaties ter waarde van 29 miljoen euro (red: allen incl. BTW).' Alles staat en valt met de deelname van de private partners, waar toch een behoorlijke financiële verantwoordelijkheid op rust. De Knop: 'Uiteraard streven we naar een evenwichtige verdeling van de risico's. We gaan bij de DBFM-contracten uit van een levenscyclusbenadering. Dat wil zeggen dat de private partner de verantwoordelijkheid draagt voor ontwerp, bouw, financiering, onderhoud en eventueel exploitatie gedurende de hele levenscyclus van het project. Door de kosten en de baten goed op elkaar af te stemmen kan hij het over de volledige levensduur optimaliseren. En ook hier komt de schaalgrootte weer om de hoek kijken. Deze methode kan alleen succesvol zijn bij een groot bouwvolume.' ■

